



| Guía Docente          |  |                    |             |          |
|-----------------------|--|--------------------|-------------|----------|
| Datos Identificativos |  |                    |             | 2023/24  |
| Asignatura (*)        | Tecnoloxías Dixitais nos Centros Educativos  | Código             | 652536010   |          |
| Titulación            | Máster Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares  |                    |             |          |
| Descriptorios         |  |                    |             |          |
| Ciclo                 | Período  | Curso              | Tipo        | Créditos |
| Mestrado Oficial      | 1º cuatrimestre  | Primeiro           | Obrigatoria | 3        |
| Idioma                | Castelán   |                    |             |          |
| Modalidade docente    | Presencial   |                    |             |          |
| Prerrequisitos        |  |                    |             |          |
| Departamento          | Pedagogía e Didáctica  |                    |             |          |
| Coordinación          |  | Correo electrónico |             |          |
| Profesorado           | ,  | Correo electrónico |             |          |
| Web                   | <a href="http://www.udcinnova.com/">http://www.udcinnova.com/</a>  |                    |             |          |
| Descrición xeral      | <p>Obxectivos da materia:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· Recoñecer e comentar o papel e a influencia das tecnoloxías dixitais na sociedade actual e nos centros educativos.</li> <li>· Identificar os medios audiovisuais, informáticos e dixitais de uso máis frecuente na organización e dirección de centros.</li> <li>· Coñecer os principais programas de colaboración nacional e internacional no desenvolvemento das tecnoloxías dixitais.</li> <li>· Saber buscar, seleccionar, analizar e crear recursos dixitais para a mellora da organización do centro, a convivencia e a participación da comunidade escolar; a mellora da formación docente; e a mellora dos procesos de ensino-aprendizaxe.</li> </ul> |                    |             |          |

| Competencias / Resultados do título |   |
|-------------------------------------|---|
| Código                              | Competencias / Resultados do título   |
| A15                                 | E15: Utilizar e analizar ferramentas e instrumentos dixitais para facilitar a comunicación e a xestión nos centros.   |
| A16                                 | E16: Analizar criticamente o papel das tecnoloxías dixitais na innovación educativa.  |
| A17                                 | E17: Motivar, promover, coordinar e dirixir o desenvolvemento de boas prácticas e procesos de innovación escolar con tecnoloxías dixitais.  |
| B1                                  | CB6: Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, en moitas ocasións nun contexto de investigación.  |
| B2                                  | CB7: Que o estudiantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.   |
| B3                                  | CB8: Que o estudiantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos. |
| B6                                  | G1: Analizar, organizar, xestionar e interpretar a información e a toma de decisións.   |
| C3                                  | T3: Empregar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercizo da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.  |
| C8                                  | T8: Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.   |

| Resultados da aprendizaxe   |  |                                     |     |
|---|--|-------------------------------------|-----|
| Resultados de aprendizaxe   |  | Competencias / Resultados do título |     |
| Utilizar e analizar ferramentas e instrumentos dixitais para facilitar a comunicación e a xestión nos centros.  |  | AM15                                |     |
| Analizar criticamente o papel das tecnoloxías dixitais na innovación educativa.   |  | AM16                                |     |
| Motivar, promover, coordinar e dirixir o desenvolvemento de boas prácticas e procesos de innovación escolar con tecnoloxías dixitais.   |  | AM17                                |     |
| Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, en moitas ocasións nun contexto de investigación. |  |                                     | BM1 |



|  |  |     |     |
|--|--|-----|-----|
| Que o estudiantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos. |  | BM2 |     |
| Que o estudiantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos. |  | BM3 |     |
| Analizar, organizar, xestionar e interpretar a información e a toma de decisións.  |  | BM6 |     |
| Empregar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercizo da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.   |  |     | CM3 |
| Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.  |  |     | CM8 |

| Contidos   |  |
|--|--|
| Temas  | Subtemas   |
| O papel das tecnoloxías dixitais no centro educativo e exemplos de proxectos TIC de centro.      | Documentos do centro: PXA, Proxecto Educativo, Plan TIC,...                                  |
| As tecnoloxías dixitais e a súa integración no centro educativo.                                 | Aula virtuales, web de centro, drupal, moodle, webex, espazoabalar, abalarMóbil, agueiro,... |
| Utilización das tecnoloxías dixitais na participación e xestión do centro.                       | Xade, DRD, Fprofe, Platega...  |
| Programas e plans de integración das tecnoloxías dixitais a nivel autonómico, estatal e europeo. | Portais educativos, INTEF, plans europeos...   |
| Funcións de coordinación da persoa responsable das tecnoloxías dixitais no centro.               | Coordinador TIC, coordinador E-Dixgal,...  |

| Planificación                 |                           |   |                         |              |
|-------------------------------|---------------------------|---|-------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas         | Competencias / Resultados | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
| Sesión maxistral              | A15 A17 B1                | 6                                       | 5                       | 11           |
| Prácticas a través de TIC     | B6 C3 C8                  | 3                                       | 16                      | 19           |
| Traballos tutelados           | B2 B3 C3                  | 3                                       | 9                       | 12           |
| Portafolios do alumno         | B6                        | 3                                       | 7                       | 10           |
| Foro virtual                  | C3                        | 2                                       | 2                       | 4            |
| Proba mixta                   | B1                        | 1                                       | 1                       | 2            |
| Análise de fontes documentais | A16 B6 C8                 | 2                                       | 14                      | 16           |
| Atención personalizada        |                           | 1                                       | 0                       | 1            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías              |   |
|---------------------------|---|
| Metodoloxías              | Descrición  |
| Sesión maxistral          | Exposición oral complementada con el uso de medios audiovisuales y la introducción de algunas preguntas dirigidas a los estudiantes, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.   |
| Prácticas a través de TIC | Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva, a través de actividades de carácter práctico (demostracións, simulacións, etc.) a teoría dun ámbito de coñecemento, mediante a utilización das tecnoloxías da información e as comunicacións. As TIC supoñen un excelente soporte e canal para o tratamento da información e aplicación práctica de coñecementos, facilitando a aprendizaxe e o desenvolvemento de habilidades por parte do alumnado. |
| Traballos tutelados       | Atención personalizada para a realización das actividades ou tarefas e das lecturas correspondentes.  |



|                               |   |
|-------------------------------|---|
| Portafolios do alumno         | O alumnado terá que realizar unha recollida dos contidos elaborados na aula para a partir de aí, analízalos, interpretados e enriquecer as opinións propias coas achegas dos autores propostos na bibliografía achegada ou outros autores lidos polo alumnado.  |
| Foro virtual                  | Espazo de discusión informal destinado aos estudantes para o tratamento dun tema ou problema, que se desenvolve a través dun contorno virtual de aprendizaxe mediante ferramentas de comunicación asíncrona (foro).   |
| Proba mixta                   | A proba mixta constituirá unha actividade final da materia con carácter avaliativo a través da que o alumnado deberá dar resposta a varias cuestións facendo un tratamento global e integrado dos coñecementos adquiridos, de acordo co conxunto de contidos abordados en torno ás diferentes dinámicas de traballo ao longo da materia.  |
| Análise de fontes documentais | Indicarase ao alumnado que documentos deberán analizar. Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como sínteses de contidos de carácter teórico ou práctico. |

### Atención personalizada

| Metodoloxías                                       | Descrición  |
|--|---|
| Portafolios do alumno<br>Prácticas a través de TIC | Estas actividades desenvolveranse coa supervisión periódica do profesor da materia. Nesta supervisión solventaranse as dudas que poidan presentarse e daranse indicacións sobre as diversas fases de elaboración.<br><br>O alumnado non asistente deberá establecer comunicación co profesor para a preparación da materia. |

### Avaliación

| Metodoloxías              | Competencias / Resultados | Descrición  | Cualificación |
|---------------------------|---------------------------|---|---------------|
| Traballos tutelados       | B2 B3 C3                  | En relación cos traballos tutelados valorarase:<br>- A consideración y a resposta de todos os puntos do Guión do Portafolio.<br>- A adecuación metodolóxica das propostas de traballo.<br>- A profundidade do contido.<br>- O dominio das aplicacións utilizadas na elaboración das propostas educativas.<br>- A utilización de fontes documentais complementarias e actuais. | 20            |
| Portafolios do alumno     | B6                        | Elaboración dun portafolio individual dixital en google site o nunha ferramenta web.  | 20            |
| Prácticas a través de TIC | B6 C3 C8                  | Prácticas entregadas no apartado de tarefas de moodle do uso das TIC.   | 30            |
| Proba mixta               | B1                        | A proba mixta consistirá en dar resposta a varias cuestións que implicarán un tratamento global e integrado dos contidos abordados ao longo da materia.   | 30            |

### Observacións avaliación



## 1. OPCIÓN DE AVALIACIÓN:

### Opción A.

Alumnado con dedicación completa: asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%:

- a) Elaboración e presentación dos traballos individuais e de pequeno grupo en moodle (40%).
- b) Un exame escrito sobre os contidos da materia (30%).
- c) Portafolio dixital (30%).

### Opción B.

Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a normativa.

Alumnado cunha asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%:

- a) Elaboración e presentación dos traballos e portafolio dixital (50%).
- b) Un exame escrito sobre os contidos da materia (50%).

## 2. OBSERVACIONES ADICIONAIS:

1- Para superar a materia é necesario obter unha puntuación do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de avaliación (traballos tutelados, portafolio dixital e proba de resposta múltiple).

2- O traballo tutelado presentarase antes da data do exame oficial (para presentarse ao exame é condición indispensable ter presentados e aprobados os traballos).

3- Se aconsella dispor de ordenador portátil ou tableta en todas as sesións aínda que se realizarán na aula multimedia.

4- As clases virtuais en Microsoft Teams e moodle.

Os traballos individuais ou grupales do alumnado deberán ser orixinais. Calquera traballo copiado suporá o suspenso da materia e a avaliación na convocatoria correspondente. A efectos de avaliación, un mesmo traballo non pode ser utilizado para varias materias, excepto nas actividades programadas de forma coordinada.

Fontes de información



## Bibliografía básica

- Cabero, J.; Llorente Mejuto, M.C. y Morales-Lozano, J.A (2018). Evaluación del desempeño docente en la formación virtual: ideas para la configuración de un modelo. . RIED: revista iberoamericana de educación a distancia, 21 (1), 261-279.
- Colás Bravo, M.; Pablos Pons, J.; Ballesta Pagán, J. (2018). Incidencia de las TIC en la enseñanza en el sistema educativo español: una revisión de la investigación.Revista de Educación a Distancia. . Revista de Educación a Distancia. Núm. 56, Artic. 2, 32-01-2018;[http://www.um.es/ead/red/56/colas\\_et](http://www.um.es/ead/red/56/colas_et)
- Rodríguez Machado, E. (2020). Están formados os educadores para traballar con E-Dixgal no ensino?. Revista Eduga 79. Xunta de Galicia
- Rodríguez Machado, E. (2015). Aproximación teórica a Edixgal. Libro digital de Educación Física.. Sportis: Revista Técnico-Científica del Deporte Escolar, Educación Física y Psicomotricidad
- Rodríguez Machado, E.; Veiga Río, E.; Sobrino Josenje, S. (2017). Competencia dixital do profesorado na utilización do libro digital E-Dixgal en Galicia.. Revista de estudos e investigación en psicología y educación, ISSN-e 2386-7418, Nº. Extra 13, 201
- Rodríguez Machado, E.; Veiga Río, E.; González-Sanmamed, M. (2015). O Proxecto Abalar e o Libro Dixital en Galicia (Edixgal) . . Revista de estudos e investigación en psicología y educación, ISSN-e 2386-7418, Nº. Extra 13, 2015
- Salinas, J.; Benito Crosetí, B. Perez i Garcias, A. y Gisbert, M. (2018). Blended learning, más allá de la clase presencial.. RIED: revista iberoamericana de educación a distancia, 21(1), 195-213.
- Adell, J. (2018). Más allá del instrumentalismo en tecnología educativa.. En J. Gimeno (Ed.), Cambiar los contenidos, cambiar la educación. Madrid: Morata
- BOE. Ley Protección de Datos (2018). Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales.. BOE» núm. 294, de 6 de diciembre de 2018, páginas 119788 a 119857
- INTEF (2020). Plan Digital. Descripción y Guía.  
[https://intef.es/wp-content/uploads/2020/07/2020\\_0707\\_Plan-Digital-de-Centro\\_-INTEF.pdf](https://intef.es/wp-content/uploads/2020/07/2020_0707_Plan-Digital-de-Centro_-INTEF.pdf)
- Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2021). Plan Anual de formación del profesorado para el curso 2021-22. [http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/planprofesorado\\_cast.pdf](http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/planprofesorado_cast.pdf)
- AMTEGA. Axencia para a modernización tecnolóxica (2020). Del aula digital a la educación digital.  
<https://amtega.xunta.gal/es/del-aula-digital-a-la-educacion-digital>
- Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2018). Edudixital 2020.  
[http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/1\\_edudixital\\_2018\\_portal.pdf](http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/1_edudixital_2018_portal.pdf)
- Consellería de Cultura, Educación e Universidade (2020). Servizos Dixitais Educativos.  
<https://www.edu.xunta.gal/espazoAbalar/espazo/servizos-dixitais>



|                                    |  |
|------------------------------------|--|
| <b>Bibliografía complementaria</b> | <p>- Castañeda, L. y Adell, J. (Eds.)(2013). Entornos personalizados de aprendizaje: Claves para el ecosistema educativo en red. Alicante: Marfil.- Cebreiro, B. (2008). Plataformas y recursos para educar en comunidad. En Salinas, J. (Coord.), Innovación educativa y uso de las TIC (pp. 53-65). Sevilla: Universidad Internacional de Andalucía.- Cobo, C., Moravec, J.W. (2011). Aprendizaje invisible. Hacia una nueva ecología de la educación. Barcelona: Co lecció Transmedia XXI. Laboratori de Mitjans Interactius/Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona. E-book de acceso gratuito Recuperado (25-5-2013),de <a href="http://www.publicacions.ub.edu/ficha.aspx?cod=07458">http://www.publicacions.ub.edu/ficha.aspx?cod=07458</a>- Cobo, C., Pardo Kuklinski, H. (2007). Planeta Web 2.0. Inteligencia colectiva o medios fast food. Barcelona/México DF: Grup de Recerca d'Interaccions Digitals/Universitat de Vic. Flasco México. E-book de acceso gratuito Recuperado (25-5-2013) <a href="http://www.planetaweb2.net/">http://www.planetaweb2.net/</a>- García-Valcárcel, A. y Tejedor Tejedor, F.J (2018). Valoración del trabajo colaborativo en los procesos de enseñanza-aprendizaje en entornos escolares con alto nivel TIC. Estudios sobre Educación, 34, 155-175.- García-Valcárcel, A. y Basilotta Gómez-Pablos, V. (2017). Aprendizaje Basado en Proyectos (ABP): evaluación desde la perspectiva de alumnos de Educación Primaria. RIE. Revista de investigación educativa, 35 (1) 113-131.- Salinas, J. (2013). Enseñanza Flexible y Aprendizaje Abierto, Fundamentos clave de los PLEs. En Castañeda. L. y Adell, J. (Eds.), Entornos Personales de Aprendizaje: Claves para el ecosistema educativo en red (pp. 53-70). Alcoy: Marfil. Recuperado (25-5-2013) de <a href="http://digitum.um.es/xmlui/bitstream/10201/30410/1/capitulo3.pdf">http://digitum.um.es/xmlui/bitstream/10201/30410/1/capitulo3.pdf</a>- Informe de la Sociedad Digital 2017 - Telefónica <a href="https://www.fundaciontelefonica.com/artes_cultura/publicaciones-listado/pagina-item-publicaciones/itempubli/625/">https://www.fundaciontelefonica.com/artes_cultura/publicaciones-listado/pagina-item-publicaciones/itempubli/625/</a>- Colás Bravo, M.; Pablos Pons, J.; Ballesta Pagán, J. (2018) Incidencia de las TIC en la enseñanza en el sistema educativo español: una revisión de la investigación. Revista de Educación a Distancia. Núm. 56, Artic. 2, 32-01-2018 <a href="http://www.um.es/ead/red/56/colas_et_al.pdf">http://www.um.es/ead/red/56/colas_et_al.pdf</a>Revistas especializadas y abiertas on line: Educación 3.0. Edutec : revista electrónica de tecnología educativa.- Universidad de Las Islas Baleares, UIB. Cra. de Valldemossa, km 7.5. Palma (Illes Balears)Enlaces : Un espacio de reflexión digital.- Ministerio de Educación (Chile), Centro de Educación y Tecnología. Alameda 1371, Santiago (Chile).Horizonte : informática educativa.- Horizonte Informática Educativa SRL. Buenos Aires (Argentina).Quaderns digitals.- Centre d'Estudis Vall de Segó, Joaquín Rodrigo 3, Faura (Valencia).Red digital : Revista de Tecnologías de la Información y Comunicación Educativas.- Ministerio de Educación y Ciencia (España), Centro Nacional de Información y Comunicación Educativa, CNICE. C/ Torrelaguna 58, 28027 Madrid (España).Web educativas: Identidade Dixital: <a href="https://eventos-edu.xunta.gal/identidade-dixitalE-Dixgal">https://eventos-edu.xunta.gal/identidade-dixitalE-Dixgal</a>: <a href="http://www.edixgal.com">http://www.edixgal.com</a><a href="https://www.edu.xunta.es/espazoAbalar/es/noticia/e-dixgal-implantacion-del-libro-digital-en-los-centros-educativos">https://www.edu.xunta.es/espazoAbalar/es/noticia/e-dixgal-implantacion-del-libro-digital-en-los-centros-educativos</a>Edmodo: <a href="http://www.edmodo.com">http://www.edmodo.com</a>EspazoAbalar: <a href="https://www.edu.xunta.es/espazoAbalar/esProcomún">https://www.edu.xunta.es/espazoAbalar/esProcomún</a>: <a href="http://procomun.educalab.es/AulaNova">http://procomun.educalab.es/AulaNova</a>: <a href="https://eventos-edu.xunta.gal/aulanova#inicio">https://eventos-edu.xunta.gal/aulanova#inicio</a>STEM LabGalicia: <a href="http://stemlab.gal">http://stemlab.gal</a>Educación Dixital: <a href="http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/1_edudixital_2018_portal.pdf">http://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/1_edudixital_2018_portal.pdf</a>Servizos Dixitais Educativos: <a href="https://www.edu.xunta.gal/espazoAbalar/espazo/servizos-dixitais">https://www.edu.xunta.gal/espazoAbalar/espazo/servizos-dixitais</a></p> |
|------------------------------------|--|

### Recomendacións

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

**Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

**Materias que continúan o temario**

**Observacións**



- Será necesario que o alumno/a adquirise previamente competencias dixitais básicas a nivel de usuario dos medios informáticos e telemáticos (elaboración de textos e presentacións dixitais, edición básica formatos dixitais, texto, imaxe, audio, vídeo, navegación e comunicación na internet, seguridade na rede).- Constancia no traballo ao longo do cuadrimestre. A materia require gran dedicación, pero se esta dedicación é continuada o alumnado chegará ao final do cuadrimestre coa preparación necesaria para superar a materia.- Asistencia regular ás sesións de clase que asegura a orientación no seu estudo por parte do profesor e a guía necesaria para abordar os bloques de contido. Tamén constitúe un espazo importante para a negociación das actividades de grupo. Nas sesións de todo o grupo expóñense os aspectos para traballar nas prácticas de laboratorio.- Seguimento e dedicación en todas as prácticas de en a aula multimedia e nas prácticas obrigatorias xa sexan individuais e/ou de grupo. Velar pola calidade dos informes finais que se entrega.- Colaboración e participación equilibrada no equipo de traballo. Planificación adecuada das tarefas de grupo (distribución de tempos, esforzos e diálogo constante coas profesoras).- Uso adecuado das titorías ao longo do cuadrimestre (revisión e seguimento de prácticas, apoio ao estudo individual).

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías